

Reguleringsmyndigheten for energi,
Middelthuns gate 29,
Postboks 5091, Majorstua
0310, Oslo
Oversendt via rme@nve.no

Deres referansenummer 202206832

Oslo 02.12.2024

Hørings svar til RMEs forslag om å tydeliggjøre ansvar og roller i ny forskrift

Samfunnsbedriftene Energi (SBE) er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for nær 150 energiselskap. Virksomhetene våre deltar i hele verdikjeden for energi, fra produksjon av fjernvarme, vann-, sol- og vindkraft, til distribusjon og omsetning av elektrisitet. Av disse representerer vi omtrent halvparten av alle nettselskapene i Norge, med en hovedvekt på de mindre og mellomstore nettselskapene.

Samfunnsbedriftene Energi takker for muligheten til å sende innspill til høringen om ny forskrift om strømnetselskapenes inntekter og gi forslag til endringer i forskrift om kontroll av nettvirksomhet samt forskrift om nettregulering og energimarkedet.

Regulering av strømnetselskapene påvirker våre medlemmer direkte og er derfor svært sentral for Samfunnsbedriftene Energi.

Våre innspill

Høringsforslaget inneholder flere mindre endringer og forenklinger i forskrifter, samt at man ønsker å skille ut forskrift om reguleringen av inntektene til nettselskapene i en egen forskrift. Vi mener at en forenkling og oppdatering av gjeldende lovverk med et mer tilgjengelig språk er en positiv utvikling, ettersom det vil bidra til bedre forståelse av de komplekse reguleringene.

Videre er vår oppfatning at endringen som foreslås vil ytterligere tydeliggjøre ansvarsområdene til Energidepartementet og Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) - særlig i forhold til reguleringen av nettselskapene. SBE mener at et skille mellom den uavhengige regulatoren og myndighetene er viktig, da det sikrer at begge parter kan utøve sine respektive roller på en effektiv og ansvarlig måte. Samtidig er det viktig at Energidepartementet ikke blir avkoblet reguleringen av viktige forskrifter som ligger under deres formål i energiloven.

Vi er bekymret for at den forslåtte tydeliggjøringen vil kunne føre til nettopp en slik konsekvens. Reguleringen av strømnettet er en svært sentral del for utviklingen av hele kraftsystemet. Det må derfor være godt samsvar mellom regulering av nettselskapene og måloppnåelse av politiske energimål. I tillegg må det være tydelig hvordan utformingen av forskriften for nettselskapenes inntekter vil bidra til å oppfylle det overordnede formålet i Energiloven. Vi mener derfor at om man ønsker å styrke RME sin reguleringsmakt, bør det også komme med enda tydeligere retningslinjer for hvilke mål man ønsker å oppnå og hvordan det skal gjøres.

Sammenheng mellom forskrift og overordnede politiske mål

Samfunnsbedriftene Energi mener at dagens inntektssystem som regulerer nettselskapenes inntekter ikke fungerer etter hensikt. RME virker etter vår mening mer opptatt av å begrense nettleien, enn å sørge for at kraftsystemet har tilstrekkelig strømnettkapasitet. Det er en bekymring som er økt med forslaget i høringen.

Samfunnsbedriftene Energi og våre medlemmer er også opptatt av at nettleien ikke skal øke unødvendig mye. Våre medlemmer jobber hardt hver dag for at nettleien ikke øker mer enn nødvendig i sine lokalsamfunn. Samtidig ser vi at Norge trenger mer kraftnett om vi skal nå de overordnede politiske målene for grønn omstilling. Vi etterspør derfor en ytterligere tydeliggjøring av RME sin rolle i forvaltningen etter Energiloven, slik at vi kan unngå uønskede konsekvenser. Selv om RME er en uavhengig institusjon, kan det stilles spørsmål ved om deres nåværende praksis støtter opp under Energilovens formål: *«Formålet med loven er å sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.»*

I vår vurdering vil ikke dagens regulering, med de insentivene som foreligger, bidra til en tilstrekkelig samfunnsmessig rasjonell utvikling av kraftnettet. Den nåværende modellen, som primært legger til rette for investeringer etter at kunden er på plass, er ikke tilpasset et samfunn som skal elektrifiseres i raskt tempo. Dette blir særlig tydelig når vi ser på hva som er nødvendig for å lykkes med det grønne skiftet. Uten tilstrekkelig nettkapasitet på plass i tide, vil Norge ha vanskeligheter med å bygge en ny grønn industri, bygge ut ny kraftproduksjon og nå sine klimamål for 2050. Det er behov for langt mer nettbygging de neste ti årene enn det som ble bygget i løpet av de siste 20–30 årene.

De små og mellomstore nettselskapene ønsker å bidra i den grønne omstillingen. De opplever imidlertid at RME sin praktisering av dagens reguleringsmodell ikke gir dem tilstrekkelig handlingsrom til dette. I stedet for å bygge ut infrastrukturen på forhånd, som er nødvendig for å støtte den forventede veksten i forbruk og industri, er selskapene tvunget til å vente til kundene er på plass. Dette hindrer en proaktiv tilnærming til nettilknytning, noe som er essensielt for å kunne møte behovene for elektrifisering, som for eksempel tilknytning av elektriske ferger og industri som trenger pålitelig tilgang til energi.

At nye industrier kan stole på at de får tilknytning til kraftnettet når de skal etablere seg, er helt avgjørende for at investeringsbeslutningene skal tas. Uten denne tilliten risikerer vi at industrien ser seg nødt til å velge andre steder enn Norge for etablering, noe som vil ha store konsekvenser for den norske økonomien og vår grønne omstilling.

For å oppnå den nødvendige samfunnsmessige rasjonelle utviklingen av kraftnettet, mener vi at det er avgjørende at forskriften legger til rette for en modell som muliggjør investeringer i god tid før behovene oppstår, og som tar høyde for de langsiktige politiske målene om elektrifisering og lavutslipp. Dette vil ikke bare sikre en mer effektiv og fleksibel utvikling av infrastrukturen, men også gi nettselskapene den nødvendige tryggheten til å gjøre de investeringene som er nødvendige for å møte fremtidens energibehov.

Vi ber derfor om at det tas hensyn til disse synspunktene i den videre utviklingen av forskriften, slik at den legger til rette for en mer proaktiv, langsiktig og samfunnsrasjonell regulering av kraftnettet. Dette kan bety at det er behov for å sette et enda tydeligere mål i loven for at arbeidet i RME skal gå i den retningen samfunnet er avhengig av i det grønne skiftet.

Med vennlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Truls Wickholm', enclosed in a light gray rectangular box.

Truls Wickholm
Direktør for Samfunnsbedriftene Energi